

ИЗВЕШТАЈ
О ПОДОБНОСТИ МАСТЕР РАДА ЗА ОДБРАНУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Састав Комисије:

1. **др Николета Кукучка Стојановић**, професор струковних студија, Методика упознавања околине, Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди - ментор
2. **др Данијела Радловић Чубрило**, професор струковних студија, Методика упознавања околине, Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди - члан
3. **др Ангела Месарош Живков**, професор струковних студија, Педагошке и андрагошке науке, Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди - члан

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме: **Сања, Живко, Димитријевић**
2. Датум и место рођења, општина, држава: 23.05.1978, Крупањ, Србија
3. Студијски програм основних студија кандидат је завршио: и Кикинди
а) струковни васпитач деце предшколског узраста
4. Датум завршетка основних студија:
а) 8.07.2022 год

III НАСЛОВ МАСТЕР РАДА:

ИСПИТИВАЊЕ УТИЦАЈА ЕКСПЕРИМЕНАТА НА УСВАЈАЊЕ САДРЖАЈА О ПРИРОДНИМ ПОЈАВАМА КОД ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА

IV ПРЕГЛЕД МАСТЕР РАДА: *Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.*

Рад на почетку приказује увод у задату тему, након чега следе 5 поглавља праћена закључком, литературом и прилогом.

У уводу је представљено да деца предшколског узраста најбоље уче и упознају околину у интеракцији са њом, зато што на тај начин стичу нова искуства. У предшколском узрасту могу се користити разни експерименти. Дете тада заокупљено радозналошћу, покушава да предвиђа, поставља хипотезе, практично манипулише са предметима, проверава, закључује, доказује или одбацује своје претпоставке. То значи да је веома значајан задатак из ове области да путем практичних поступака, посматрања, експериментисања, предвиђања, проверавања и доказивања изграђују основе логичког размишљања.

Прво поглавље приказује теоријске основе истраживачких активности и подељен је на појединачна поглавља и то:

1. Природа као појам у предшколском образовању - где су описане теоријске основе природе. Природа је све оно што нас окружује, а што није направио човек. Појам „природа“ једна је од предмета интересовања и упознавања у предшколским установама. Реч природа потиче од латинске речи natura, што значи „оно што је рођено“ и обично означава природно окружење, на које човек није деловао. Ту спада планета Земља, која је настала у космосу пре око 4,54 милијарде година. Током еволуције прво су настале материја и енергија планете Земље, односно нежива природа.
Ово поглавље садржи поднасловце као што су:
 - 1.1. Нежива природа - Неживу природу чине материја и њени различити облици: космос, земљиште, вода, ваздух, природне појаве и процеси (кретање, топлотне појаве, магнетизам, електрицитет, светлост, звук, простор, време). Све то нема карактеристике живих бића, али је саставни део природног окружења.
 - 1.2. Природне појаве - Оно што је карактеристично јесте да многе природне појаве својим карактеристичним особинама привлаче дечију пажњу и интересовања. Ово поглавље се састоји из следећих поднастова који појединачно описују природне појаве:
 - 1.2.1. Магнетизам - Магнет има способност да привлачи гвоздене предмете и држи привучене комадиће гвозђа и челика. Ова појава се назива магнетизам. Магнетизам је невидљива сила привлачења или одбијања између одређених супстанци. Магнети не привлаче све супстанце привлаче само оне материјале и супстанце које садрже гвозђе. Један од веома значајних задатака у овој области је да путем практичних поступака, посматрања, експериментисања, предвиђања, проверавања и доказивања изграђивати основе логичког размишљања

1.2.2. Електрицитет - Електрицитет или електричност од грчке речи - електрон, ћилибар, јантар је скуп физичких појава повезаних са присуством и кретањем материје која има својство наелектрисања, односно вишка електрички набијених честица.

1.2.3. Светлост - Тела која зраче светлост и која ми видимо називају се светлосни извор. Светлост нам омогућава да видимо свет око себе. Најважнија сазнања добијамо путем чула вида. Познато је да се светлосни извори могу поделити у две групе: природни и вештачки. Када је реч о природном извору светлости, они настају без човековог деловања, док вештачки настају под утицајем човека. У природне изворе светлости убрајамо: Сунце, Месец и звезде. Са друге стране вештачки извор светлости чини: свећа, лампа, сијалица, фењер и слично

1.2.4. Звук - Звук је по природи саставни део свакодневног живота и човековог окружења, тако да се некада и не примећују његове праве функције. Јавља се као пратилац многих животних активности и његово присуство је евидентно готово у свим сферама- од организма човека, где се организује као говор, који представља један од најсавршенијих звукова и основно средство међуљудске комуникације

У поглављу „1.3. Употреба експеримента у раду са децом предшколског узраста“ је са аспекта прегледа литературе представљена употреба и значај експеримента у раду са децом предшколског узраста. Истраживачким активностима и експериментима дете опажа, уочава, поставља хипотезе, врши провере, доказује од чега зависи, како се нешто може мењати, побољшати или елиминисати. Потреба детета за откривањем и упознавањем света која га окружује је веома значајна.

Поглавље „1.4. Упознавање предшколске деце са природним појавама“ - Истраживачке игре пружају изванредну могућност детету предшколског узраста да упознаје, продубљује, мења својства неких предмета, појава и процеса.

Свака истраживачка игра подстиче дете да гледа види предмет, појаву, процес. У предшколској установи потребно је децу оспособити да:

- Запажају, описују и упоређују различите природне појаве (кретање, топлотне појаве, магнетизам, електрицитет, светлост, звук, простор, време)
- Предвиђају и примерима указују на последице деловања природних појава
- У посебно припремљеним активностима откривају природне појаве и на одговарајући начин стичу знања о физичким законитостима.

Друго поглавље под називом „2. Основни методички принципи у реализацији садржаја методике упознавања околине“ указује на следеће: За упознавање деце у предшколској установи са околином посебно су важни:

- принцип очигледности (принцип непосредности)
- принцип поступности и систематичности (принцип од ближег ка даљем),
- принцип научне усмерености (принцип научне исправности),
- принцип трајности знања (принцип од краткотрајне ка дуготрајној меморији),
- принцип активности, самосталности и индивидуалности (принцип покушаја, грешке и успеха),
- принцип забаве и задовољства (принцип игре),
- принцип одмерености садржаја према узрасту и
- принцип корелације програмских садржаја.

Експеримент као активност која подстиче децу да трагају, затим самостално долажење до одговора на питање и откривање својства материјала, уз разматрање како се откривено може искористити у свакодневном животу. Када је реч о примени експеримента о магнетизму и електрицитету ради стицања сазнања о електричним и електромагнетским скалама, односно њиховој примени у свакодневном животу.

У поглављу 2.1. је представљен приказ пројекта под насловом „Ловци на светло“ који је рађен у предшколској установи: Савски Венац из Београда, објекат:“ Царица Милица“. Описан је сваки део пројекта што је пропраћено сликама, коментарима и описима. На крају је приказан начин слављења пројекта и изглед пројектног панона.

Треће поглавље чини методологија истраживања која обухвата проблем, предмет, циљ, задаци и хипотезе истраживања. Поред тога су представљене методе, технике, инструменти и варијабле истраживања. Проблем истраживања се може дефинисати питањем: Да ли честа примена експеримента или огледа утиче на постигнућа предшколског детета и сходно томе, на који начин деца овладавају појмовима и појавама неживе природе?

У раду су постављени следећи задаци истраживања:

- Утврдити ставове васпитача о значају примене експеримента у усвајању основних знања о природним појавама код деце предшколског узраста
- Утврдити ставове васпитача о коришћењу различитих врста материјала при упознавању деце предшколског узраста природним појавама
- Утврдити ставове васпитача о родитељима као активним учесницима у пројектним активностима везаним за природне појаве које се реализују унутар групе
- Утврдити ставове васпитача о томе да деца приликом извођења експеримента брже усвајају знања о одређеној појави у односу на описну методу

Истраживање је реализовано емпиријско-неексперименталном методом, односно истраживањем постојећег стања без мењања истог. Резултати истраживања су представљени методом теоријске анализе и дескриптивном методом док је инструмент истраживања анкетни упитник. Истраживање је изведено на узорку од 100 васпитача.

Шесто поглавље под насловом `` ИНТЕРПРЕТАЦИЈА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА `` обухвата опште податке о испитаницима као и усмерена питања за васпитаче у којима су табеларно и графички представљени и описани резултати добијени истраживањем.

Из постављеног циља и задатака истраживања проистичу и хипотезе истраживања.

Основна хипотеза истраживања је „Претпоставља се да су експерименти односно огледи веома значајни у усвајању основних знања о природним појавама код деце предшколског узраста“. На основу добијених резултата истраживања, можемо рећи да 99 % испитаника истиче да примена експеримента односно огледа у раду са децом предшколског узраста може олакшати усвајање појмова неживе природе. Такође, 70,3 % испитаника истиче да примена експеримента претежно утиче на усвајање основних појмова неживе природе. На основу приказаних резултата, можемо рећи да се основна хипотеза потврђује.

Када је реч о хипотези један „Претпоставља се да васпитачи користе различите врсте материјала при упознавању деце предшколског узраста природним појавама“, резултати истраживања указују да 48,5 % васпитача користе експеримент, 23,8% користи видео материјал, 22,8% уџбенике и радне листове и 3,9% испитаника истиче да боравак у шетњи и природи и употреба природних материјала и средства значајно може олакшати усвајање основних природних појава. На основу приказаних резултата, можемо рећи да се хипотеза један потврђује. Другим речима, васпитачи користе различите врсте материјала у раду са децом при упознавању са различитим природним појавама.

Од укупног броја испитиваног узорка, 44,6 % испитаника истиче да понекад сарађује са родитељима, 35,6 % често, 13,9% ретко и свега 5,9% редовно. На основу приказаних резултата можемо рећи да су родитељи понекад активни учесници, што није у складу са постављеном хипотезом. С тога се хипотеза два која гласи „Претпоставља се да су родитељи активни учесници у пројектним активностима везаним за природне појаве које се реализују унутар групе“ одбацује.

Са друге стране да 53 % васпитача истиче да се истовремено могу подстаћи вербално исказивање, богаћење искуства и истрајност. Са друге стране 40 % испитаника истиче да се може подстаћи богаћење искуства, 4% само истрајност и 3 % вербално исказивање. На основу приказаних резултата, можемо рећи да примена експеримента знатно може утицати на целокупни развој детета, али и да помоћу експеримента деца брже усвајају знања о одређеној појави у односу на описну методу. Хипотеза три која гласи „Претпоставља се да деца приликом извођења експеримента брже усвајају знања о одређеној појави у односу на описну методу“, се прихвата.

Поглавље под називом “Закључак” обухвата сумиране закључке комплетног истраживања. Резултати истраживања показују да примена експеримента односно огледа у раду са децом предшколског узраста може олакшати усвајање појмова неживе природе, да васпитачи користе различите врсте материјала у раду са децом при упознавању са различитим природним појавама као и да деца приликом извођења експеримента брже усвајају знања о одређеној појави у односу на описну методу. Такође се овим истраживањем дошло до закључка да су родитељи у мањој мери активни учесници у пројектним активностима везаним за природне појаве које се реализују унутар групе.

Рад садржи 32 слике, 3 табеле, 15 графикана и 1 прилог и поткрепљен је са 23 литературна навода.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА МАСТЕР РАДА: *Рад је истраживачки (пројекат којим се решава практични проблем)*

Приликом израде мастер рада, кандидаткиња се водила нацртом пријаве теме. Рад садржи све захтеване елементе у теоријском и методолошком погледу.

У теоријском делу рада се описују Природа као појам у предшколском образовању, Нежива природа. Природне појаве, Магнетизам, Електрицитет, Светлост, Звук, Употреба експеримента у раду са децом предшколског узраста, Упознавање предшколске деце са природним појавама, Основни методички принципи у реализацији садржаја методике упознавања околине, Пример добре праксе – пројектна прича „Ловци на светло“,

У оквиру методолошког дела рада су представљени предмет, проблем, циљеви и задаци и хипотезе истраживања. Поред тога су представљене методе, технике, инструменти и варијабле и популација истраживања. Након наведеног је уследио приказ добијених резултата, интерпретација резултата и закључак.

Истраживање је спроведено у складу са постављеним циљевима и задацима док се методологија показала функционалном. Предмет и циљ истраживања су јасно дефинисани и коришћена је релевантна литература. У теоријском делу рада су обухваћени описи најважнијих појмова који су уско повезани са темом рада. Поступак дефинисања задатака и хипотеза као и обрада и анализа података су испраћени методолошком делу рада. Кандидаткиња је своје истраживање усмерила на утврђивање начина на који деца предшколског узраста најлакше усвајају знања о природним појавама из њиховог окружења као и на утврђивање утицаја примене различитих извора сазнања на усвајање појмова о природним појавама. На тај начин је дошла до сазнања да примена експеримента односно огледа у раду са децом предшколског узраста може олакшати усвајање појмова неживе природе, да васпитачи користе различите врсте материјала у раду са децом при упознавању са различитим природним појавама као и да деца приликом извођења експеримента брже усвајају знања о одређеној појави у односу на описну методу. Такође се овим истраживањем досло до закључка да су родитељи у мањој мери активни учесници у пројектним активностима везаним за природне појаве које се реализују унутар групе.

VI ЗАКЉУЧЦИ: *Оцена квалитета садржаја рада (оцена истраживања и резултата, квалитета понуђеног решења, закључака и др) и оцена писаног рада (квалитет написаног текста, вредност прилога и сл.).*

Мастер рад садржи све елементе захтеване у теоријском и методолошком погледу док је истраживање спроведено у складу са постављеним циљем. Циљеви истраживања су конкретно дефинисани што је омогућило добијање јасних резултата, и коришћена је релевантна литература.

Током писања мастер рада кандидаткиња је показала висок ниво познавања задатог проблема и стандарда писања мастер рада што је допринело квалитетној интерпретацији и приказу добијених резултата.

VII КОНАЧНА ОЦЕНА МАСТЕР РАДА: *Рад садржи све битне елементе и написан је у складу са насловом. Недостаци мастер рада и њихов утицај на резултат истраживања*

Рад садржи све захтеване елементе у теоријском и методолошком погледу и написан је у складу са Нацртом мастер рада и Правилником о мастер раду ВШССОВ у Кикинди.

VIII ПРЕДЛОГ: На основу укупне оцене мастер рада, комисија предлаже :

1. **Да се мастер рад прихвати, а кандидату одобри одбрана;**
2. Да се мастер рад враћа кандидату на дораду (допуна или измена);
3. Да се мастер рад одбија

Потписи чланова Комисије:

1. Николеца Стојановић

Др Николеца Кукучка Стојановић, проф.

2. Данијела Радловић Чубрило

Др Данијела Радловић Чубрило, проф.

3. Ангела Месарош Живков

Др Ангела Месарош Живков, проф.